Publicerad 11 februari 2003

Forntid blandas med nutid

"Forntid nu"
öppnar på onsdag 12/2, på Historiska museet, Narvavägen 13-17. Utställningen är länk mellan den gamla permanentutställningen och den nya som ska stå färdig hösten 2004.

Kulturkrockar. En tidlöst vacker vikingahjälm och ett slagvärd tillsammans med patronhylsor.

Stenåldersmannen i Skateholmsgraven kramar ett litet barn överströtт med rödockra.

Ett vackert glashuvud skapat av Bertil Vallien blickar ned mot Skateholmsgravens anonyma stenåldersman. Nu och då. Ett möte genom tidsåldrarna med människan i fokus.

KANSKE HAR VI inte förändrats särskilt mycket under de senaste tusen åren. Våra rädslor, grubblerier och glädjeämnen är i grunden desamma. Även om prylarna som låter oss leva ut dem har gått från enkla redskap till komplicerad digitalteknik.

Historiska museets nya utställning är en resa utan kronologi, in i människans själva existens.

I en monter hänger en tidlöst vacker vikingahjälm och ett slagsvärd tillsammans med nutida patronhylsor och en bild av en brännskadad flicka på en väg i Vietnam. Samma fasor men olika tidsåldrar. Vänder man sig om lyser en färgbild från Himmelska fridens torg uppfordrande från väggen.

En ensam man står upp mot raden av stridsvagnar. Mod och civilkurage. Skulle man själv ha vågat?

HÄR SKA TANKARNA starta. Intryck ur det förflutna blandas med nutid. I mitten av rummet två halvcirkelformade träbänkar där en grupp kan samlas och fundera vidare. Har dagens samhälle några likheter med dem som var en gång för länge sedan? Är då och nu verkligen så avlägsna, egentligen?
- Vi lever i alla tider samtidigt, säger Ulrika Wolff, som har formgivit utställningen. Här kan besökarna hämta influenser som de kan jämföra med vår egen tid.

"Forntid nu" är ingen stor utställning. Omkring 100 föremål har vaskats fram ur museets 22 miljoner. Några av dem är klassiker som Alundaälgen och Vendelhjälmen. Skulle de inte finnas med så skulle folk fråga efter dem.

När man vandrar igenom rummen, omgiven av trä och sten och metall, inser man snart att det är människorna bakom dessa vackra och ändamålsenliga föremål som ropar på uppmärksamhet.

DEN RÖDA TRÅDEN är vi själva. Våra tankar och förhoppningar inför det korta jordelivet. Ett försök att knyta samman generationer långt bortom släktträdets suddiga rotsystem.

Vikingatidens krig var minst lika hemska som nutidens. Också de slutade med död och lemlästning och väntande familjer som aldrig fick veta den resandes öde.

Ett par skridskor utkarvade ur ett kalvben ligger intill en liten barnsko. Lek och glädje utan tevespel.
- Vi vill att besökarna ska fundera kring de eviga frågorna, säger Kajsa Althén, museilektor och ansvarig för utställningen. Att se människan bakom föremålen.

Kring ett bord ska besökarna kunna göra mer än så. Här går museet sin egen väg och plockar fram ett sextiotal stenföremål ur montrarna färdiga att röra vid.

FLERA MONTRAR TALAR om kulturkrockar och möten över gränserna. De har inte alltid varit så friktionsfria. I en reseskildring från 900-talet beskriver Ibn Fadlan sitt möte med nordborna så här: "De är Allahs smutsigaste varelser: de tvättar sig inte efter baj eller kiss, inte heller efter samlag och tvättar inte händerna efter maten. De är som vilsegångna åsnor..."

De nordiska barbarerna. Så såg vi ut i andras ögon för 1.100 år sedan.

Kanske har vi något att lära också av detta.

Clas Svahn